

Cam Sanatında Yığın Kavramı

The Concept of Stacks in Glass Art

ÖZET

Sanat, tarih boyunca bir anlatım içinde bulunmuştur. Bunun için çeşitli malzemelere ve anlatımı güçlendirmek için kavramlara ihtiyaç duyulmuştur. Birçok konu tarih boyunca farklı disiplinlerde işlenmiş ve bir anlatım dili oluşturmuştur. Yığın kavramı da özellikle plastik sanatlar alanında bir sanat konusu halinde işlenmiştir. Resim sanatında işlenişinin yanında seramik ve cam gibi disiplinlerde de anlatım aracı olmuştur. Bu makalede yığın kavramının yapay ve doğal olarak farklılıklarının üzerinde durularak cam malzeme özelinde değerlendirilmesi üzerinde durulmaktadır. Camın bir malzeme olarak birçok akımda kullanımı, yığın kavramında da etkin olmuştur. Yığın kavramının sanatla ilgili olmasının temel nedeni hayatın içinde çokça yer almasıdır. Yaşadığımız alanlar, oluşturduğumuz- biriktirdiğimiz eşyalar bu kavramı sosyal olarak hayatımıza, dolayısıyla sanatta işlenen bir konu haline getirmiştir. Çalışmada üretim ve tüketim arasındaki ilişki ile ortaya çıkan olumlu veya olumsuz olarak değerlendirilebilecek durumlarda yığın kavramının nasıl ortaya çıkabildiği gibi konulara değinilmiştir. Tarih öncesi zamandan başlayarak, çağdaş sanata uzanan sanat üretimi içinde camın sanatsal ve endüstriyel gelişimi de ele alınmış, bu dönemlere ait bilgilerin olduğu kaynaklardan faydalanılmıştır. Yığın kavramı üzerinde geçmişten bu yana çalışan bazı sanatçıların çalışmaları konu üzerinden değerlendirilerek cam sanatı ile ilişkilendirilmiştir. Böylelikle yığın kavramının disiplinlerarası sanat alanlarında ne şekilde işlendiği ve bu işlenişin kronolojik olarak gösterdiği gelişim ele alınarak, literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Cam, Cam Sanatı, Yığın, Yığın Kavramı

ABSTRACT

Art has been in a narrative throughout history. For this, various materials and concepts were needed to strengthen the expression. Many subjects have been studied in different disciplines throughout history and have formed a language of expression. The concept of heap has also been treated as an art subject, especially in the field of plastic arts. In addition to its use in painting, it has also been a means of expression in disciplines such as ceramics and glass. In this article, it is focused on the evaluation of the stack concept in the glass material by emphasizing the artificial and natural differences. The use of glass as a material in many currents has also been effective in the concept of stack. The main reason why the concept of mass is related to art is that it takes place a lot in life. The spaces we live in, the things we create and collect have made this concept a subject that is processed socially in our lives and therefore in art. In the study, issues such as how the concept of mass can emerge in situations that can be evaluated as positive or negative, which arise with the relationship between production and consumption, are mentioned. The artistic and industrial development of glass is also discussed in the production of art starting from prehistoric times to contemporary art, and sources of information about these periods are used. The works of some artists who have been working on the concept of stack since the past have been evaluated over the subject and associated with the art of glass. Thus, it is aimed to contribute to the literature by considering how the concept of stack is processed in interdisciplinary art fields and the chronological development of this processing.

Keywords: Art, Glass, Glass Art, Stack, Stack Concept

GİRİŞ

“Yığın” kelime anlamı olarak “bir şeyin yığılması ile oluşan küme, tepe” veya birçok kişinin veya nesnenin bir araya gelmesi ile oluşan kalabalık, küme, kitle, grup olarak tanımlanmaktadır (TDK). Evrende var olan canlı, cansız her çeşit nesnenin oluşturabildiği yığın kavramı, tekrar, istif ve biriktirme gibi anlamlara da gelmektedir. Biriktirilen veya tekrarlanan nesnelere kimi zaman bir enstalasyon parçası, kimi zaman ise süreci ifade eden bir materyal, kimi zaman ise performansın kendisi olabilmektedir. Yığın kavramının oluşmasında tıpkı camda olduğu gibi doğal ve yapay olarak sınıflandırılabilen bir yapı mevcuttur. Doğanın oluşturduğu yığın haline gelmiş alanlar doğal kategorisindedir. İnsan yapımı, daha çok istif mantığına dayalı olan ise yapay kategorisindedir. Bu süreçte sanatçının yığın kavramını bir ifade aracı olarak nasıl kullanacağı önem kazanmaktadır. Yığın kavramını sosyolojik olarak ele almak, etkileşimin nasıl geliştiğini ve sanat ile birlikte nasıl işlevselleştiğini anlamak açısından önemlidir. “İnsanların inanç, fikir ve değer birlikleri toplumu meydana getirmektedir. Bu özelliklerin olmaması toplumu oluşturmayacaktır. Bu durum da kümeleşmeyi getirerek statüyü yok edecektir. Bu durumda kalabalık psikolojisi ile bazı kişiler kolayca bu duruma adapte

Ayla Birinci¹

How to Cite This Article

Birinci, A. (2023). “Cam Sanatında Yığın Kavramı”, International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(69): 3071-3079. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.68763>

Arrival: 07 February 2023

Published: 28 March 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Erzincan, Türkiye

olarak sürüklenebilirler” (Ülken, 1969 s. 331). Tarih boyunca tüketim toplumunun bir getirisi haline gelen yığın, hiç olmadığı kadar üretmek ihtiyacının fazlasına odaklanma sonucunda oluşmuştur. Bu durum bolluğu da beraberinde getirmiştir. “Birikme, çokluk, kesinlikle en çarpıcı betimleyici özelliktir. Konservelerin, giysilerin, besin maddelerinin ve hazır giyim eşyalarının aşırı fazlalığıyla büyük mağazalar, bolluğun ilk görünümü ve düzenli yeri gibi” (Baudrillard, 2012, s. 17). Yaşadığımız toplumda her an ve her yerde karşımıza yığınlar çıkabilmektedir. Yapay olarak oluşturulan yığınların mekanik olarak birikmeye başladığı dönem, endüstri devrimi sonrasındaki zamanlara denk gelmektedir. Endüstri Devrimi sonrası seri üretim ile üretilen nesnelerin kitlesel olarak tüketilmesi, tüketim toplumu mantığına dayanmaktadır. Bu durum, tüketime yönlendirilmiş yeni bir toplumun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çalışma nitel araştırma yöntemleri kullanılarak hazırlanmış ve literatüre katkı sağlaması amaçlanmıştır.

SANATTA YIĞIN KAVRAMI

Sanat içerisindeki kavramları incelemek için önce sanatın neden var olduğu gibi konulara değinmek gereklidir. Tarih boyunca sanat dair yapılmış olan eserler birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Korku, güç, din vb. konular ele alınmış, sosyolojik olarak önemli bulunan şeyler de tercih sebebi olarak sayılmıştır. Tarih öncesi devirden bu yana duvar resimleri ile başlayan bu durum, çağdaş sanata kadar uzanan uzun bir dönemi kapsamaktadır. Bu süreç içerisinde birçok gelişimi, devrimi, gerilemeyi, akımı barındırmıştır. Yığın kavramı da sanat tarihi boyunca birçok disiplin için konu olmuş ve içerisinde barındırmış olduğu kavramsal çerçeve dahilinde konu edilmiştir. Doğa, yığın kavramını insan yaşamına dahil edebilen ve sanatın doğa içine nasıl var olabileceğini gösteren bir belirteç olmuştur. Yapay görülebilecek olan istiflenen kütükler, bazen kenarda bırakılmış masa ve sandalyeler, bazen sanayi bölgelerine görebileceğimiz araba lastikleri ve metal yığınları...Bu uzayıp giden bir liste olarak çeşitlendirilebilmektedir. Yığın düzen ve düzensizlik kavramlarını içinde barındırmaktadır. Doğal ve yapay yığın kavramı sanat eserlerinde bir konu olarak yer etmiştir. Doğada var olana nesnelere kendi içerisinde bir yığın halindeyken yapay bir yığın haline de dönüşebilmektedir. Görsel 1 bu duruma örnek gösterilebilir. Doğada oluşmuş, kendi içerisinde ormanları temsil eden kütükler bir yığın örneğidir. Ancak bu yığın, bir amaca hizmet etmek için ortamından uzaklaştırılıp yapay bir alan içerisindeki bir yığına dönüşmüştür.

Görsel 1. Yığın Halinde Bulunan Kütükler, 2022. Kaynak: Ayla Birinci Kişisel Fotoğraf Arşivi.

Plastik sanatlar özelinde düşünüldüğünde yığın kavramı resim sanatında sanat tarihi boyunca örneklendirilebilen eserlerde konu edilmiştir. Hayatın her alanında var olan bu kavramda genel olarak yapay yığınlar ile karşılaşmak ve yığınlar üretim-tüketim süreci sonucunda oluşmaktadır. Tüketim sonrası biriktirme, istifleme yığınları oluşturmuş, tükettiğimiz ve doğada dönüşümü uzun zaman alan nesnelere-atıklar, kalabalık olarak adlandırılan ev yığınları ve arabalar bu duruma örnek olabilmektedir. Sanat bu evrede bu farkındalık yaratma aşamasında rol oynamaktadır. Bu kavrama ilişkin birçok sanat eseri günümüze değin devamlılığını sürdürmektedir. Örneğin Bruegel'in 1563 yılında Babil kulesini resmetmiş olduğu çalışmanın anlatımında Yaratıcı'ya ulaşma isteği ön plandadır. İnşa edilen kule göğe gitgide yükselmeye devam etmiş, kendisine ulaşmaya çalışan insanların kendini beğenmişliğine kızan Yaratıcı aynı dili konuşan insanların dillerini birbirine karıştırmıştır. Birbirleri ile iletişim kuramayan insanlar yığına dönüşen bir kalabalık oluşmuş, kule de zamanla parçalanmaya başlamıştır. Kuleden ayrı olarak incelendiğinde soldaki arka plan birbirine geçmiş, yamuk yumuk, taştan evlerin tekrarı ile oluşan bir yığın görüntüsü taşımaktadır. Günümüz toplumunda da bu tarz yığın şeklinde ev görüntülerinin olması geçmiş ile bugün arasında bir bağa göndermedir.

GörSEL 2. Pieter Bruegel, "Babil Kulesi", Ahşap pano üzerine yağlıboya, 60 x 74,5 cm, 1563.

Kaynak: <https://sanatabasla.com/2020/12/babil-kulesi-the-tower-of-babel-yasli-pieter-brueghel/> Erişim Tarihi: 17.10.2021

Sanat tarihinde ve takribinde var olan akımlarda yığın kavramı işlenmiş ve süre gelen zamanda örnekleri ile devam etmiştir. Picasso'nun 1912 yılında yapmış olduğu Kemanlı Natürmort isimli çalışmasında savunmuş olduğu "Hiçbir sanat eseri doğal değildir. Sanat eseri doğada doğal olma, yanı anlatır" (Graudy,1966:48). Kübizm akımını yeni bir boyuta taşımaya başlamıştır. Picasso kübizmi analitik olarak yansıtmaktadır. Çünkü o doğa biçimlerini ayırtmaktadır. "Doğa biçimlerinin analizine dayandığı için, analitik kübizm adını alır. Öbürü de, salt düşünsel elemanlara dayandığı için, sentetik kübizm adını almıştır" (Tunalı,1989:167).

GörSEL 3. Pablo Picasso, Kemanlı natürmort, 1912, Modern Sanatlar Müzesi, New York

Kaynak: <https://sanatabasla.com/2020/12/babil-kulesi-the-tower-of-babel-yasli-pieter-brueghel/> Erişim Tarihi:22.11.2022

Dönemsel olarak sanatçıların temsil ettikleri akımlar dahilinde yığın kavramı işlenmeye devam etmiştir. Van Gogh, Monet, Pissaro, Braque, Schwitters, Leger ve bunun gibi birçok isim çalışmalarında yığın kavramına yer vermişlerdir.

GörSEL 4. Fernand Leger, Ormandaki Çıplaklar, 120 × 170 cm, 1910, Hollanda, Kaynak:https://hmn.wiki/tr.%20Fernand%20Leger,%20Ormandaki%20%C3%87%C4%B1plaklarFernand_L%C3%A9ger Erişim Tarihi:22.10.2022

Leger için çalışmalarında nesnel varlıklarını korumaktadır. Gündelik yaşamdan esinlenerek geliştirdiği üslup ile kenti, makineyi ve makineleşmeyi anlatmaktadır. Nesneyi önemseyen sanatçı, esinlediği temalar ile

başlangıçta kullanmadığı insan biçimlerini zaman içerisinde anlatımdan yoksun, kişiliksiz, soyut bir görünüm kazandırmıştır. Zaman içerisinde işlenen konu tüketim toplumunun temsiliyeti konumuna gelmiştir. Malzeme kimi zaman konunun bir parçası kimi zaman ise kendisi olmuştur. Cam ve seramik, taş, beton vb malzemeler de bu ifadeyi karşılayan bir materyal niteliği taşımaktadır.

Görsel 5. Murat İyem, Yığın, 2018.

Kaynak: <http://www.artcityculture.com/sergiler/ressam-murat-irtemin-yigin-adli-yeni-sergisi-sanatseverleri-bekliyor/> Erişim Tarihi: 13.10.2022

Enstalasyon çalışması ile plastik bir dil oluşturan İyem, yığın kavramını yaşam içerisinde karşı karşıya kalınan durumların ifadesini sağlamaktadır. Bu yolla bir dünya yaratma arayışında olan sanatçı, malzeme seçiminde yün, yağlıboya, el yapımı kağıt ile atık malzemeleri kullanmaktadır. El yapımı kağıtları yıllarca biriktirerek kendi içinde bir yığın hali oluşturarak daha çok kentlerin sıkışıklığı, yerleşim planlarının dikey olarak organize edilmesi ile alanların ve insanların daralması gibi konuları işlemektedir. Seramik alanında hem yapay hem de doğal yığın görüntüleri çalışmalara yansımıştır. Plastik ifade biçimlerinde kimi zaman çamur ile kimi zaman şekillendirme sonrası sır ve pişirim tekniklerinin desteği ile yığın etkisi gösterilebilmektedir.

Görsel 6. Tonny Cragg, Yığın, Ahşap, Beton, Tuğla, Metal, Plastik, Tekstil, Karton ve Kağıt, 2000 x 2000 x 2000 mm, Tate Müzesi, 2016. Kaynak: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/cragg-stack-t07428> Erişim Tarihi: 11.10.2022

Nesneleri bir araya getirerek rastlantısal bir biçimde yığın kavramını malzeme çeşitliliği ile ele alan sanatçı Cragg, aslında insanlar tarafından zamanla şekillendirilen yığınların katmanlaşmasını, endüstri, bilim ve teknoloji yoluyla insanların doğa üzerindeki etkisinin ifade edilmiş şeklini de ele almaktadır. Bu durum ise malzemenin evrilerek bir anlatım yoluna girmesini sağlamaktadır.

Görsel 7. Ai Weiwei, Yığın, 2019.

Kaynak: <https://mymodernmet.com/ai-weiwei-stacked/> Erişim Tarihi:18.10.2022

Ai Weiwei, çalışmalarında sosyal, politik ve kültürel konuları yorumlayan, sanat eserleri oluşturmak için sürekli olarak yaratıcı bir yaklaşım sağlayan, çalışmaları ile fark yaratan bir sanatçıdır. Enstalasyon çalışmasında, metalik çerçeve ve lastik tekereler kullanmış ve labirent düzeni kurularak bir yığın oluşumu sağlamıştır. Sanatçı yaptığı çalışmalarda vermek istediği mesajlar doğrultusunda eleştirilerini gerçekleştirmektedir. Üretimin yoğunluğu anavatanı Çin’de üretim- tüketim sonucunda ortaya çıkan yığın tablosunu çalışmalarına konu edinmiştir.

Görsel 8. Ai Weiwei, Bang, Venedik Sanat Bienali, 2013.

Kaynak: <https://inhabitat.com/ai-weiwei-unveils-staggering-tower-of-886-repurposed-stools-at-the-venice-biennale/ai-weiwei-bang/> Erişim Tarihi:11.10.2022

Weiwei'nin “Bang” adlı eserinde her yönden sarkan üç ayaklı tabureler, o zamandan beri modern sanayi çağı tarafından gölgede bırakılan bir zanaatkarlık çağından itibaren yapılan taburelerin nesilden nesile aktarımını anlatmaktadır. Bu tabureler, sayısız aile üyesi tarafından ev içi durumlarda kullanılmış, biriktirilmişlerdir. Sanatçı bu çalışmasında tüketim kültürünü ve bu durumun doğurmuş olduğu yığın durumunu eleştirmektedir.

CAM SANATINDA YIĞIN KAVRAMI

Cam sanatında, yığın bir kavram olarak kullanılabilir, bu kavram cam şekillendirme tekniklerinin tümü ile uygulanabilmektedir. Lakin cam füzyon tekniğinde, uygulanan diyagram ile birden fazla camın birbiri içerisinde birleşmesi sonucu oluşan yığın, kavram olarak bu teknik ile de bir anlatım sağlamaktadır. Camın hazır nesne olarak kullanımı, şekillendirilmiş bir şekilde kullanımı, parçalara ayrılmış-ufalanmış olarak kullanımı anlatım biçimi olarak tercih edilebilmektedir. Cam sanatsal bir ifade aracı olarak kullanılabilir ve birçok kavramı kendi içerisinde temsil ederek birçok akımın temsiliyetini malzeme olarak üstlenebilmektedir. Camın fiziksel özellikleri ile ifade edilmek istenen veya vurgulanmak istenen konuya ilişkin farklı olanaklar da sağlayabilmektedir. Yani malzeme, sanatçının ifade gücünü artırması adına ilişkilendirmeyi sağlayabilmektedir.

Görsel 9. Yığın halindeki atık cam şişeler,

Kaynak: <https://www.alamy.com/heap-or-load-of-empty-brown-glass-bottles-lying-in-the-road-at-an-accident-scene-with-shards-scattered-around-image337341276.html> ErişimTarihi:12.10.2022

Sanatçı Lungiswa Gqunta'nın 15.İstanbul Bienalinde sergilemiş olduğu çalışma ile cam parçalardan bir dizilim halinde yığın oluşturarak enstalasyon çalışmasını oluşturmuştur. Sanatçı eserlerinde ırk, mimari, mülksüzleşme, kapitalizm gibi konuları ele almaktadır. Çalışmaları ile cam şişe gibi sıradan kişisel eşyaları ve nesnelere kullanarak tarihsel sürekliliklerde var olan adaletsizlikleri incelemektedir. "15. İstanbul Bienalinde sergilemiş olduğu "Çimenler" isimli çalışmasında ters çevirip ahşap plaka üzerinde yerleştirdiği kırık şişeden bir "Çimenlik" yaratır. Apartheid Güney Afrika'sında sadece zengin beyazların yanı sıra ev yaşamı, güvenlik ve ırksal ayrıcalıklarla da ilişkilidir. Yabancıların girmesini engellemek için bahçe çitlerinin üzerine ters döndürülmüş kırık şeyler yerleştirilir. Gqunta'nın yapıtlarındaki şişeler ise, kapitalizm ve küreselleşmeyi simgelemenin yanında, isyanlarda kullanılan molotof kokteyllerine karşı bir gönderme içermektedir" (15. İstanbul Bienali, 2017, s.211). Sanatçı "Çimenler" isimli çalışmasında metalara, alkolizme ve mülkiyet sınırlarına ve yıkıcılığının yol açtığı toplumsal ayrışmaların yanı sıra şiddeti, yönetim ile ilişkilendirilmesi gibi konulara bir müdahale çabası içinde olmuştur. Sanatçı hazır nesnelere oluşturduğu yığın ile bir anlatım yolu çizmektedir. Yığın kavramının anlatımında cam ile ilişkili olarak yapılan çalışmalarda camın atıl halde bulunan kısmının değerlendirilerek (geri dönüştürülerek), bir konu üzerinden anlatımı mümkün olmaktadır. Sanatçı Lungiswa Gqunta da bu duruma örnektir. Oluşturmuş olduğu bir enstalasyon çalışması camı sanat nesnesi olarak kullanmıştır.

Görsel 10. Lungiswa Gqunta, Çimen 1(Lawn), İyi Bir Komşu, 15th İstanbul Bienali 2016/17.

Kaynak: 15. İstanbul Bienali Kitabı s.210-211

Camı çalışmalarında kullanan bir diğer sanatçı olan Yann Marussich yapmış olduğu performansında kırık camları bir küvetin içinde yığın olarak kullanmıştır. "Sanatçı anlatımında bedenini acı içinde bırakarak yaklaşık 1 saat süren performansında dünyada hapsolarak var oluşunu ve bu durumdan kaçışını ifade etmeyi amaçlamıştır" (Marussich, 2017).

Görsel 11. Yann Marussich, "Keskin Kenar", 2017.

Kaynak: <https://yananmarussich.ch/home.php>, Erişim Tarihi: 22.02.2022

Tonny Cragg'e ait olan "Kümüllüs" çalışmasında yarı saydam bir yüzey elde etmek için kumlanmış cam kaplardan oluşmaktadır. Yüzeyleri, burada modern teknolojinin kullanımıyla hızlanan yavaş erozyon sürecini akla getirmekte, vazoların, şişelerin ve kaselerin her katı yukarıdaki cam rafı destekliyor gibi görünmektedir. Cragg, "Kümüllüs" çalışması gibi "Yığın" çalışmasını da aynı anlatım üzerinde kurgulayarak ortaya çıkarmıştır. Çalışmalardaki yığın kavramın doğa ve kültür referanslarıyla nesnelerin bir araya gelmesi, sanatçı için bu kavramın oluşmasında yol gösterici olmuştur. Sanatçının çalışma prensibinin bakıldığında, eklemeli bir düzenleme ile gerçekleştiği görülmektedir.

Görsel 12. Tony Cragg, Kümüllüs, Kumlanmış Cam, 2650 × 1200 × 1200 mm, 1998.

Kaynak: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/cragg-cumulus-t07792> Erişim Tarihi: 12.02.2022

Görsel 13. Tony Cragg, Yığın, 2200x1300x1400mm, 1999.

Kaynak: <https://ehive.com/collections/3236/objects/1435/clear-glass-stack> Erişim Tarihi: 14.10.2022

Görsel 14. Shaikha Al Mazrou, Kırmızı Yığın, Boyalı fiberglas reçine kaplamalı Çelik Armatür, 2022 .

Kaynak: http://islamicartsmagazine.com/magazine/view/shaikha_al_mazrou_red_stack_2022/ Erişim Tarihi:08.10.2022

Yığın kavramını malzeme olarak yumuşak, bükülebilir hissi ile vermek isteyen sanatçı, enstalasyonlarını ağırlık ve mekanın temsilini vurgulayan bir ifade ile gerçekleştirmektedir.

Görsel 15. Tony Cragg, Kırmızı Tohumlar, 48x27x26 cm, 2020.

Kaynak: <https://www.artsy.net/artwork/tony-cragg-seeds-red> (Erişim Tarihi: 12.10.2022)

Tony Cragg, çalışmalarında malzemeleri çeşitlendirerek belli kavramlar üzerinde çalışmalar yapmış ve çalışmalarını birbirinin devamı niteliğinde sürmüştür. Yığın kavramı sanatçının çalışmalarına konu olan bir durumdadır. Sanatçı genel olarak bakıldığında insanlarla dünya arasında yeni bağlantılar kurmak için denemeler yapmaktadır. Camın yanı sıra bronz, ahşap, taş gibi malzemelerin sınırlarını ölçerek sanata dönüştürmektedir. İçinde bulunulan çağın endüstri ile getirmiş olduğu olumsuz etkileri yığın kavramını ele alarak çalışmalarında anlatmaktadır.

SONUÇ

Yığın kavramı plastik sanatlar özelinde incelendiğinde sanat tarihi boyunca işlenmiş bir kavram olarak var olmuştur. Malzeme çeşitliliği disiplinlerarası olarak değişkenlik göstermiş, bu durum yığın kavramının yapay olarak ele alınmasında etkili bir faktör olmuştur. Doğal ve yapay olarak ele alınan yığın kavramı, zaman içinde farklı açılardan ele alınmış ve anlatımı güçlü bir konu olarak işlemiştir. Toplumsal olayların, isteklerin, reddedişlerin aktarımı sanat üzerinden her dönem önemli olmuştur. Sosyolojik olarak zamanın içinde önemli bulunan konular, eserler ile toplumun bir kez veya çoğu kez tekrar karşılaşmasını sağlamıştır. Biriktirme, yığma gibi kavramlar da hayatın her alanına dair olduğu için sanat ile bütünleşmesi olağan hale gelmiştir. Tarih öncesi ve tarihi çağların anlatım konusu halinde olmuştur. Resim sanatı ile başlayan yığın kavramının ele alınış şekli zamanla farklı malzemeler ile üç boyutlu tasarımların da konusu haline gelmiştir. Cam sanatında bu kavramın ele alınış biçimi de şekillendirme teknikleri doğrultusunda biçim olarak yerini almıştır. Sanatta yığın kavramının ele alınış şekli, sanatçının bir anlatımı olması durumunda daha çok ortaya çıkmış ve bu durum genel olarak üretim-tüketim dengesine dair olmuştur. Dünyaca ünlü sanatçıların bu konuyu ele alarak dikkat çekmeye çalıştığı örnekler çalışma içinde yer almıştır. Camı da bir anlatım aracı olarak kullanan sanat bu kavram üzerinden anlatımını güçlendirmiştir. Camın fiziksel ve kimyasal yapısı itibari ile yapay ve doğal

hallerinin bulunuşu kavram ile ilgili ortak noktaların olmasına neden olmuştur. Bu çalışmada camın yığın kavramı üzerinden ele alınış biçimleri aktarılmıştır. Örnekler dahilinde malzemenin nasıl kullanılabilineceği araştırılmış, sanatın birçok alanında akımlar aracılığıyla anlatımın nasıl şekillenebileceği vurgulanmıştır. Camda yığın kavramının oluşturduğu sanatsal anlatım, içinde barındırmış olduğu kendine has özellikleri ile birleşerek, anlatımı güçlendiren bir yapı haline gelerek bu çalışmanın anlatım konusu olmuştur.

KAYNAKÇA

- Bruegel, P. (1563). *Babil Kulesi*, (Resim), <https://sanatabasla.com/2020/12/babil-kulesi-the-tower-of-babel-yasli-pieter-brueghel> (Erişim Tarihi:17.10.2021)
- Baudrillard, J. (2012). *Impossible exchange*. Verso Books.
- Cragg, T. (2016). *Yığın*, (Resim), <https://www.tate.org.uk/art/artworks/cragg-stack-t07428> (Erişim Tarihi:11.10.2022)
- Cragg, T. (1998). *Kümülüs*, (Resim), <https://www.tate.org.uk/art/artworks/cragg-cumulus-t07792>(Erişim Tarihi:12.02.2022)
- Cragg, T. (1999). *Yığın*, (Resim), <https://ehive.com/collections/3236/objects/1435/clear-glass-stack> (Erişim Tarihi:14.10.2022)
- Cragg, T.(2020). *Kırmızı Tohumlar*, (Resim), <https://www.artsy.net/artwork/tony-cragg-seeds-red>, (Erişim Tarihi:12.10.2022)
- Garaudy, R., & Doğan, M. (1966). *Gerçekçilik Açısından Picasso*. Hür Yayınevi.
- Gqunta, L. (2016). *Çimen I(Lawn)*, (Resim), 15th İstanbul Bienal
- Gqunta L. (2017). *Biannelle 15 th İstanbul Book*.
- Marussich, Y. (2017).*Bongo Joe'da (Cenevre) Kırık Banyo*. (Erişim Tarihi: 20.12.2022)
- İsmail, T. (1989). *Felsefenin Işığında Modern Resim*. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- İyem, M. (2018). *Yığın*, (Resim), <http://www.artcityculture.com/sergiler/ressam-murat-irtemin-yigin-adli-yeni-sergisi-sanatseverleri-bekliyor/> (Erişim Tarihi:13.10.2022)
- Leger,F.(1910). *OrmandakiÇıplaklar*,(Resim),https://hmn.wiki/tr.%20Fernand%20Leger,%20Ormandaki%20%C3%87%C4%B1plaklarFernand_L%C3%A9ger (Erişim Tarihi:22.10.2022)
- Marussich, Y. (2017). “*Keskin Kenar*”, (Resim), <https://yanmarussich.ch/home.php> (Erişim Tarihi:22.02.2022)
- Mazrou, S.A.(2022). *Kırmızı Yığın*, (Resim), http://islamicartsmagazine.com/magazine/view/shaikha_al_mazrou_red_stack_2022/
- Picasso, P. (1912). *Kemanlı Natürmort*, (Resim), <https://sanatabasla.com/2020/12/babil-kulesi-the-tower-of-babel-yasli-pieter-brueghel/> (Erişim Tarihi:22.11.2022)
- Tdk, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi:11.10.2022).
- Ülken, H. Z. (1969). *Sosyoloji sözlüğü*. Milli Eğitim.
- Weiwei, A. (2013). *Bang*, (Resim), <https://inhabitat.com/ai-weiwei-unveils-staggering-tower-of-886-repurposed-stools-at-the-venice-biennale/ai-weiwei-bang/> (Erişim Tarihi:11.10.2022)
- Weiwei, A.(2019). *Yığın* (Resim), <https://mymodernmet.com/ai-weiwei-stacked/> (Erişim Tarihi:22.02.2022)